

Land Præstegaardsjord, vi har, men fordi det havde overordentlig stor Betydning med Hensyn til den fremtidige Ordning af hele dette Spørgsmaal, en Ordning, der, efter hvad det ærede Medlem udtalte, burde gaa ud paa, at Staten i stort Omfang skaffede sig Jord til Anvendelse paa den Maade, som dette Forsøg peger i Retning af.

Med Hensyn til Realiteten i det foreliggende Lovforslag skal jeg sige, at hele den Bevægelse, som igennem en lang Aarrække har udfoldet sig herhjemme for at oprette mindre, selvstændige Jordbrug, fra alle Partiers Side har været mødt med stor Sympati. Alle har arbejdet med paa at løse denne efter min Mening betydningsfulde Opgave, og for saa vidt dette Lovforslag kun var et fortsat Led i disse Bestræbelser, vilde det have min fulde Sympati. Den Omstændighed, at det i Lovforslaget bestemmes, at Jorden ikke skal betales, men forrentes direkte til Staten, betyder ret beset i Virkeligheden slet ikke andet, end at Staten laaner vedkommende Køber den Værdi, Jorden har, og det gør den i Grunden paa det allernærmeste ogsaa efter den gældende Lov om Udstykning af Præstegaardsjorderne. Navnlig naar der dertil er knyttet en Bestemmelse om et forholdsvist ringe Laan til Opførelse af Bygninger, vil Sandheden af de Udtalelser, jeg her fremsætter, vistnok være ret indlysende. Hvis Lovforslaget ikke indeholdt andet end dette, vilde det ikke være mere end et fortsat Led i de Bestræbelser, der allerede tidligere fra Statens Side har været udfoldet for at oprette disse mindre Jordbrug, men det nye i dette Lovforslag ligger ganske sikkert i de periodiske Vurderinger, de indeholder i Virkeligheden et helt nyt Princip, hvorefter de, som faar disse Ejendomme, vil komme til at danne en Undtagelse fra alle andre Jordejere. Efter de Udtalelser, det ærede Medlem fra Lejre (N. Frederiksen) fremsatte, vil dette være et Forsøg i en helt ny Retning. Jeg mener, at dette Spørgsmaal har saa stor Rækkevidde, at der kræves mere end nogle faa Dage til at tage Stilling til det. Hvorledes man fra vor Side vil stille sig, skal jeg, som sagt, ikke udtale mig om, der maa adskillige Overvejelser til, før man vil kunne tænke sig at kunne gaa ind derpaa.

Fra forskellige Sider er der blevet sagt, at et af Hovedformaalene med dette Lovforslag var at skaffe Jord til rimelige Priser, og det har fundet Udtryk baade i Lovforslaget og i det Udkast, som er ud-

arbejdet af den Landbokommission, der har haft dette Spørgsmaal til Behandling, ved en Sætning, som forekommer mig at være af en noget angribelig Art, nemlig den, at Jorden skal sættes til „en Værdi, svarende til den Pris, som en forstandig Køber maatte antages at ville give for Ejendommen, saafremt denne henhørte til en middelstor Bondegaard“. Man forstaar nok, hvad Meningen er med dette Udtryk, men det forekommer mig, at man har været meget uheldig med Formen, og hvor durkdreven denne Køber i Grunden kan tænkes at have været, maa hver enkelt Kommission afgøre, men der vil sikkert vise sig at være meget delte Meninger om denne Mands Intelligens. Jeg tror, man maatte kunne finde en anden og rimeligere Formel for den samme Tanke, naar man ønsker den udtrykt i et Lovforslag.

En anden Anke, som ligger umiddelbart for, forekommer mig at være den, at Renten skal udregnes efter Kursen paa de af Kongeriget Danmarks Hypotekbank udstedte Obligationer. Disse Obligationer omsættes vistnok overordentlig lidt herhjemme, og man vil altsaa være nødt til at gaa til Udlandets Børser for at gøre sig bekendt med den Kurs, som hersker paa disse Obligationer, og der er vistnok ingen Tvivl om, at denne Kurs efter Krigen vil være saa lav paa Grund af den lille Rente i Forhold til den, der sikkert ellers bliver gældende efter Krigen, at man i Virkeligheden gennem denne Bestemmelse berøver Staten en meget betydelig Del af den Værdi, den ejer i sin Jord. Det forekommer mig, at denne Bestemmelse i og for sig ikke er heldig, rent bortset fra, at jeg ikke kan tænke mig at være Tilhænger af Princippet i sin Helhed.

Jeg skal indskrænke mig til disse Bemærkninger, idet der vil blive rig Lejlighed til i Udvalget nærmere at komme ind paa de forskellige Forhold dette Lovforslag vedrørende.

Svendson: Uagtet min Stilling til det foreliggende Lovforslag er bekendt, da jeg er Medlem af det Mindretal i Landbokommissionen, hvis Forslag den højtærede Minister i al Almindelighed har taget op, vil jeg dog tillade mig at knytte nogle Bemærkninger til Lovforslaget og dets Behandling her. Jeg kan i mangt og meget henholde mig til de Betragtninger, som mit Partis Ordfører (Brorsen) gjorde gældende angaaende Lovforslagets Hovedformaal: at skaffe saa mange selvstændige